

Brev dato: 20-02-2024
Sagsnr. 2024 - 3402
Akt. nr. 23882438

Postboks 1614
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
E-mail: nap@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Medlem af Inatsisartut
Pele Broberg
Naleraq

Svar på § 37-spørgsmål nr. 183-2023 om folketingsvalg

Kære Pele Broberg

Du har i henhold til § 37 i Forretningsordenen for Inatsisartut stillet spørgsmål til Naalakkersuisut om folketingsvalg. Dine spørgsmål er henvist til min besvarelse.

For spørgsmål 2, har mit departementet indhentet input fra Rigsombuddet, da Staten er den kompetente myndighed for fortolkningen af Grundloven.

1. Er Naalakkersuisut og Inatsisartut eller medlemmerne af Folketinget Grønlands repræsentanter?

Svar:

En person kan anmelde sig om kandidat til valget, enten ved at opstille som kandidat for et parti, der er præsenteret i Inatsisartut eller uden for partierne. Kandidaterne med højeste og næsthøjeste antal stemmer, der er afgivet af vælgerne, er således valgt ind til Folketinget i en 4-årig periode.

Medlemmer af Inatsisartut og medlemmer af Folketinget repræsenterer deres partier.

Formanden for Naalakkersuisut og medlemmer af Naalakkersuisut vælges af Inatsisartut. På baggrund af dette valg, er det samlede Naalakkersuisut Grønlands demokratiske valgte officielle repræsentanter indadtil og udadtil.

1.a. Hvor længe vil Naalakkersuisut fortsætte uklarheden om hvorvidt det er medlemmerne af Folketinget eller Naalakkersuisut og Inatsisartut, der er Grønlands repræsentanter?

Svar:

Se besvarelse af spørgsmål 1.

2. Er Naalakkersuisut klar til at kontakte den danske regering, for at give besked om at der ikke skal foretages til Folketinget fra Grønland, så der kan lovgives i henhold til Danmarks Grundlov § 32, stk. 5?

Svar:

Naalakkersuisut har rettet henvendelse til den danske stat, som er den rette myndighed for fortolkningen af Grundlovens § 32, stk. 5. Justitsministeriet oplyser her kort fortalt, at der med bestemmelsen ikke er hjemmel til ikke at foretage valg til Folketinget i Grønland (se vedlagte bilag).

Naalakkersuisut vil derfor ikke på baggrund af denne bestemmelse i Grundloven kontakte den danske regering om ikke at foretage valg til Folketinget i Grønland.

3. Er Naalakkersuisut klar til at foretage en sådan henvendelse af egen drift, eller vil man have Inatsisartut skal danne en sådan mening først?

Svar:

En henvendelse til den danske stat om ikke at foretage valg til Folketinget i Grønland, er et spørgsmål som skal drøftes grundigt, enten i befolkningen eller i Inatsisartut før, at en egentlig henvendelse foretages. Grønland mangler stadig at overtage omkring 30 sagsområder fra staten, udover de sagsområder som Grønland ikke kan overtage fra staten, mens Grønland befinder sig i den nuværende Kongerigskonstruktion.

Grundloven blev til i en tid før, at Grønland havde indført hjemmestyre og senere selvstyre. Efter hjemmestyrets og senere selvstyrets indførelse, har den danske regering nu Naalakkersuisut, som de formelle repræsentanter for hele Grønland, til at forhandle forhold på plads for så vidt angår Grønland, og Folketinget har Inatsisartut som kontaktoverflade i lovgivningsprocesser.

Derfor kan Naalakkersuisut godt se argumentationen for, at ordningen med grønlandske folketingsmedlemmer tages op til vurdering, hvor argumenter for og imod tages op. Den debat tager Naalakkersuisut gerne.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga
Med venlig hilsen

Vivian Motzfeldt

JUSTITSMINISTERIET

Naalakkersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender
Postboks 1601
3900 Nuuk
Grønland

Dato: 25. januar 2024
Kontor: Stats- og
Menneskeretskontoret
Sagsbeh: Maja Sofie Vilstrup
Gaardsvig-Kjær
Sagsnr.: 2024-00296
Dok.: 3113593

Ved e-mail af 4. januar 2024 er Justitsministeriet blevet anmodet om et bidrag for så vidt angår forståelsen af grundlovens § 32, stk. 5, til brug for Naalakkersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggendes besvarelse af § 37-spørgsmål om valg af folketingsmedlemmer i Grønland.

Spørgsmålet har følgende ordlyd:

- ”1. Er Naalakkersuisut og Inatsisartut eller medlemmerne af folketinget grønlands repræsentanter?
1.a Hvor længe vil Naalakkersuisut fortsætte uklarheden om hvorvidt det er medlemmerne af folketinget eller Naalakkersuisut og Inatsisartut der er grønlands repræsentanter?
2. Er Naalakkersuisut klar til at kontakte den danske regering, for at give besked om at der ikke skal foretages valg til folketinget fra Grønland, så der kan lovgives i henhold til Danmarks grundlov §32, stk 5?
3. Er Naalakkersuisut klar til at foretage en sådan henvendelse af egen drift, eller vil man have Inatsisartut skal danne en sådan mening først?”

Justitsministeriet kan til brug for besvarelsen oplyse følgende:

”Grundlovens § 32, stk. 5, har følgende ordlyd:

”§ 32. Folketingets medlemmer vælges for fire år.

[...]

Stk. 5. Der kan ved lov gives særlige regler om færøske og grønlandske folketingsmandaters ikrafttræden og ophør.”

Grundlovens § 32, stk. 5, giver mulighed for, at der ved

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

almindelig lov fastsættes regler om, hvornår færøske og grønlandske folketingsmandater træder i kraft og ophører.

De særlige regler for de færøske og grønlandske mandaters ikrafttræden og ophør kan efter ordlyden af bestemmelsen ikke gives administrativt, jf. Jens Peter Christensen m.fl., Grundloven med kommentarer (2015), side 244.

Om baggrunden herfor kan henvises til, at det fremgår af Forfatningskommissionen af 1946's betænkning af 29. januar 1953, side 28, at man på grund af Grønlands geografiske og klimatiske forhold har anset det for nødvendigt at foreslå, at visse af grundlovens bestemmelser for Grønlands vedkommende kan fraviges ved lov.

Om baggrunden for § 32, stk. 5, fremgår endvidere følgende af betænkningens side 35:

”Da nyvalg i Grønland ofte først kan afholdes på et senere tidspunkt end i den øvrige del af riget, har man ment det rigtigt i stk. 5 af foreslå, at der ved lov kan gives særlige regler for de grønlandske rigsdagsmandaters ikrafttræden og ophør.”

Grundlovens § 32, stk. 5, indeholder således ikke hjemmel til at fastsætte særlige regler om, at der ikke skal foretages valg til Folketinget i Grønland.

Det bemærkes i den forbindelse, at grundlovens § 28 fastslår, at Folketinget udgør én forsamling bestående af højst 179 medlemmer, hvoraf 2 medlemmer vælges på Færøerne og 2 i Grønland.

Der kan i øvrigt henvises til de særlige valglove for Færøerne og Grønland (henholdsvis lovbekendtgørelse nr. 1432 af 1. december 2023 om lov om folketingsvalg på Færøerne og lovbekendtgørelse nr. 1167 af 8. september 2023 om lov om folketingsvalg i Grønland).”

Peter Hummelgaard

/
Christian Fuglsang